

COMUNICAT DE PRESĂ

Tragedia de la Cenei - indicator al unui eșec sistemic: solicitare privind elaborarea Codului Adolescentului

Tragedia de la Cenei, unde un minor de 15 ani a fost ucis de „prieteni” de 13 și 15 ani, reprezintă punctul culminant al unui abandon instituțional cronic. În contextul precarității sistemului de educație, se observă **o mutație socială îngrijorătoare: în comunitățile vulnerabile, ierarhiile sociale sunt construite pe baza violenței**. Conform raportului Asociației Pro Democrația privind super-anul electoral 2024¹, participarea civică a tinerilor se corelează tot mai frecvent cu aderarea la platforme antisistem și comportamente sociale radicale asociate. Printre riscurile identificate se numără:

- vulnerabilitatea crescută la dezinformare, teorii conspiraționiste, utilizarea necritică a inteligenței artificiale generative și izolarea în camere de ecou informaționale;
- tendințe de radicalizare și adoptare a ideologiilor extreme;
- comportamente electorale antisistem;
- expunerea la manipulare socială și politică.

---

¹ https://www.apd.ro/wp-content/uploads/2025/03/RAPORT-ALEGERI-discursuri-candidati_fin_compressed.pdf

Aceste fenomene s-au extins din mediul digital către spațiul școlar, comunitar și familial. Evoluțiile indică un **deficit structural de competențe democratice, socio-emoționale și digitale în rândul adolescenților**, în raport cu **standardele europene formulate în Cadrul de Competențe pentru Cultură Democratică al Consiliului Europei**, care vizează:

- gândirea critică și alfabetizarea media;
- responsabilitatea civică și participarea democratică;
- empatia, cooperarea și gestionarea non-violentă a conflictelor;
- reziliența la extremism și manipulare.

Întrucât democrația nu poate fi sustenabilă într-o societate care nu își formează tinerii ca cetățeni activi și responsabili, **solicităm dezbaterea și legiferarea unui pachet legislativ consolidat și integrat, structurat în jurul Codul Adolescentului** - cu implicarea și consultarea tinerilor, precum și **o evaluare de impact ex-ante a tuturor factorilor care conduc la astfel de tragedii**, care să includă:

I. Prevenția delincvenței juvenile, educația juridică și mecanismele de reintegrare socială

- dezvoltarea de centre specializate pentru prevenția și tratamentul adicțiilor (substanțe psihoactive, jocuri de noroc, comportamente compulsive digitale);
- consolidarea și extinderea sistematică a educației juridice și civice în curriculumul național, inclusiv prin valorificarea și aprofundarea temelor existente din disciplina Educație socială și prin extinderea acestora la nivel liceal, pe baza unei dezbateri legislative care să conducă la soluții educaționale adecvate, eficiente și realiste;
- reformarea mecanismelor de reintegrare școlară și socială pentru minorii în conflict cu legea.

II. Consolidarea rolului fundamental al școlii ca instituție de formare

- alocarea bugetară de minimum 6% din PIB pentru educație;
- asigurarea securității școlare în colaborare cu MAI;
- angajarea de psihologi și asistenți sociali cu normă întreagă în fiecare unitate școlară;
- reglementarea utilizării dispozitivelor mobile în timpul activităților didactice.

III. Reglementarea accesului minorilor la platformele de social media

- stabilirea unui prag minim de vârstă de 15 ani pentru accesul la rețelele sociale, în linie cu inițiativele legislative europene recente.

IV. Dezvoltarea programelor civice și non-formale la nivel local

- introducerea timpurie a educației pentru etică, participare civică și gândire critică;
- constituirea de consilii civice locale ale adolescenților pentru implicare comunitară.

Aceste intervenții trebuie să includă componente de dialog intercultural, educație pentru diversitate și incluziune socială, cu rol în:

- prevenirea segregării și stigmatizării;
- reducerea conflictelor între grupuri;
- consolidarea coeziunii comunitare.

V. Sprijin pentru familie și prevenție socială

- programe de consiliere parentală și psihoterapie pentru familiile vulnerabile;
- revizuirea mecanismelor de monitorizare și sprijin pentru copiii cu părinți migranți economic.

VI. Educație pentru cetățenie digitală și etica inteligenței artificiale

Având în vedere impactul tehnologiilor digitale asupra formării atitudinilor civice și comportamentelor sociale, este necesară integrarea sistematică a educației pentru cetățenie digitală și etică AI în politicile educaționale naționale.

Aceasta trebuie să dezvolte:

- competențe de analiză critică a informației online;
- înțelegerea mecanismelor algoritmice și a riscurilor de manipulare;
- utilizarea responsabilă a tehnologiilor emergente.

Organizații și parteneri sociali semnatari:

1. Asociația Pro Democrația – Lect.univ.dr. Viviana Anghel Lukacsi, Președintă
2. Asociația Școala de Valori - Silvia Bogdan, Președintă
3. Institutul Intercultural Timișoara - Călin Rus, Director
4. ARDOR - Mădălin Guruianu, Președinte
5. Asociația pentru Relații Comunitare - Dana Pîrțoc, Director Executiv
6. Asociația Un Strop de Fericire - Cristina Goroneanu, Director